

Fri af ministeriet

Af: Jens Raahauge

Det er ikke holdbart, at voksne kaster ansvaret for børns udvikling over på børnene selv, er det begrundede grundsyn i "Selvbyggerbørn". Men forfatteren kunne nok have beskæftiget sig lidt mere med vilkårene for, at folkeskolen fik muligheder for at agere ansvarligt.

Det kom bag på mange, da Lars Løkke i november 2016 præsenterede sin nye VLAK-regering og dens ministerfordeling, som blandt andet indebar, at cand.mag.pæd. og folkeskolereformmodstander Merete Riisager (Liberal Alliance) skulle indtage stolen som reformens minister. Her sad hun små tre år og fik løstet lidt hist og her på nogle af de mest rigide bindinger af skolens indre liv, mens reformens basale lærings- og styringssyn stod stort set uantastede tilbage.

Derfor er det da også naturligt, at Merete Riisager har følt behov for at delagtiggøre os andre i sine tanker, som de tager sig ud, når hun ikke længere står i spidsen for noget, hun er inderligt imod. Og lad det være sagt med det samme: Det er vederkvægende at læse noget, der er formuleret i et ordentligt sprog, og som er præget af både engagement og faglig indsigt. At den engagerede

forfatters ego så af og til gør sig lidt stort, kan man leve med. Således slås en sådan tone an allerede i de indledende betragtninger, når det berettes, at da en journalist fra Altinget i 2018 kom ind på karakterpres og præstationskultur, så "valgte jeg at formulere et nyt begreb i forhåbningen om bedre at kunne beskrive problemerne: "perfekthedskultur". Men dette begreb var jo ikke nyt, tværtimod havde ungdomskulturforskere lanceret det ti år tidligere, og jeg hørte sociologen Jacques Blum forudsige dette i et foredrag i midten af 1980'erne, hvor han reflekterede over de forældrementale følger af p-pillen og den frie abort: Børn blev ikke længere født som vilkår, men ønskebørn, der ville fremstå som projekter, som for alt i verden skulle lykkes. Den heraf fremkaldte distance bliver i Merete Riisagers optik beskrevet som et basalt svigt af børnene og de unge, idet vi voksne vægrer os ved at tage ansvar for børnenes opdragelse og udvikling; og værre endnu: Vi lægger dette ansvar over på børnene selv.

Denne mistrøstighed bliver belyst med et utal af velvalgte og desværre genkendelige eksempler, der alle efterlader barnet alene tilbage med løsning af udfordringerne med at lære (at lære), med at komme mobning til livs, med at håndtere skilsmisser og dybest set med at finde mening og løse verdens problemer. Der er ætsende eksempler, som spænder fra forældres behov for at holde ferie fra deres barn til skolernes rigide elevplaner, hvor selv små børn skal stå på mål for deres læringsmål, og der er fine påvisninger af den stadigt stigende overvågning af børns liv og læring og dermed besættelse af deres frirum, hvor legen eksproprieres. Alt sammen bidrager til, at barnet vokser op uden det moralske kompas, som ansvarlige og myndige voksne kan og skal give, for at barnet bliver rustet til de fejltagelser og den modgang, som vi alle møder i tilværelsen.

Analysen af denne tingenes tilstand tilskrives dels de behov, voksne har for "ikke at blive voksne" og skulle påtage sig ansvar, dels den dyrkelse af barnets "ansvar for egen læring", som har været fremherskende i pædagogiske strømninger, de føres tilbage til Rousseaus "Emile" med det iboende gode til den venstreorienterede reformpædagogik, som i vor tid smelter sammen med en nytteorienteret OECD-tænkning til den skole, vi har i dag, hvor faglighed er afløst af, at eleverne skal "lære at lære". Analysen underbygges med eksempler fra skolebesøg, med ministeriel embedsmandsageren og med udvalgt pædagogisk teori.

Over for denne misudvikling i pædagogikken og uddannelsessystemet fremhæves arbejdet i frie skoler, hvor voksne vedkender sig et (kristent) værdigrundlag for arbejdet, og hvor eleverne derfor kan udfolde sig som børn, der vel at mærke skal lære noget fagligt, men også har plads til at føle sig trygge og frie i de genkendelige rammer.

Det forekommer mig ærgerligt, at en indsigtfuld person som Merete Riisager i den grad griber til ideologi, som vulgariserer debatten. Det behøver ikke at føre til ansvarsløshed, at Gud bliver skrevet ud af ligningen i forholdet mellem voksne og børn. Det kræver tværtimod, at den voksne påtager sig ansvar, også om at opdrage til en skelnen mellem ondt og godt. Hvordan får den offentlige skole rum til det? Derfor ville det have været frugtbart, om bogen også havde forholdt sig til, hvordan den fælles folkeskole kunne få friheden tilbage - og blive en dannelsens og barndommens skole. Den destruktive nedsvivning af universitet til vuggestue blev rørlagt af Egelund/Haarder, da de indskrev forberedelse til videre uddannelse i folkeskolens formål.

Men tak til Merete Riisager for et slag for ansvarlige voksne, der skaber skole for børn, der må være børn. Og lad os med det udgangspunkt få en mere nuanceret debat, der vil bidrage til også at frigøre folkeskolen.

Fakta

Titel
Selvbyggerbørn

Forfatter
Merete Riisager

Pris
250

Sider
240

Forlag
Kristeligt Dagblads Forlag